

2024-02-05 Nr. NV-287

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: TAP-23-979(6) TAIS-23-5721(9) TAP-23-1721(5) TAIS-23-11490(7)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2017 M. LAPKRIČIO 30 D. NUTARIMO NR. 972 „DĖL PREKYBOS VALSTYBINIUOSE MIŠKUOSE PAGAMINTA ŽALIAVINĖ MEDIENA IR MIŠKO KIRTIMO LIEKANOMIS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2022 M. RUGPJŪČIO 31 D. NUTARIMO NR. 885 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2017 M. LAPKRIČIO 30 D. NUTARIMO NR. 972 „DĖL PREKYBOS VALSTYBINIUOSE MIŠKUOSE PAGAMINTA ŽALIAVINĖ MEDIENA IR MIŠKO KIRTIMO LIEKANOMIS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Išstatymo įgyvendinamasis teisės aktas	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne Priėmimo Terminas Data iš kalendoriaus	Aplinkos ministerija bendradarbiaujant su Elektroninės žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų pardavimo sistemos (toliau – EMPS) administratoriumi UAB „Baltpool“	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2023-08-01 2023-12-19 2024-01-02 2024-01-09	Pasirenkama ☒ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje (A dalyje) ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Gražinti tobulinti
Igyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Projektas teikiamas siekiant nustatyti valstybiniuose miškuose pagamintos žaliavinės medienos ir miško kirtimo liekanų pardavimo aukcionų tik trumpalaikėms (iki 3 mėnesių) sutartims sudaryti organizavimo ir vykdymo tvarką pagal naujus atviro aukciono principus.

Rengiant Vyriausybės 2022-06-15 nutarimu Nr. 623 patvirtinto *Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašo* (toliau – Tvarkos aprašas) pakeitimo projektą, Aplinkos ministerija tvirtino, kad siūlomi pakeitimai (nustatant prekybos mediena limitus pagal pirkėjo paskutinių 2 metų medienos pirkimo iš VĮ Valstybinių miškų urėdijos istoriją) yra laikina priemonė reaguojant į susidariusią ypatingą situaciją dėl Rusijos ir Baltarusijos vykdomo karo prieš Ukrainą. Šis laikinumas patvirtintas Vyriausybės 2022-06-15 posėdyje priimtu protokoliniu sprendimu, kuriuo Aplinkos ministerijai pavesta iki 2022-10-01 pateikti projektą, kuriuo būtų nustatyta nauja atvirų aukcionų trumpalaikėms sutartims sudaryti organizavimo ir administravimo tvarka, o iki 2023-07-01 – projektą, kuriuo būtų nustatyta nauja atvirų aukcionų ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti organizavimo ir administravimo tvarka, pakeisianti minėtą laikiną priemonę.

Vykdydama pavedimą, Aplinkos ministerija 2023-07-10 pateikė pirminį Projektą, kuriuo siūlyta nustatyti valstybiniuose miškuose pagamintos žaliavinės medienos ir miško kirtimo liekanų pardavimo aukcionų ilgalaikėms, pusmetinėms ir trumpalaikėms sutartims sudaryti organizavimo ir vykdymo tvarką pagal naujus atviro aukciono principus, tačiau, po apsparstymo tarpinstituciniame pasitarime, ministerijos 2023-08-10 organizuotame pasitarime su VĮ Valstybinių miškų urėdijos, UAB „Baltpool“, medienos pramonės atstovais sutarta pirmiausia naujus atviro aukciono principus išbandyti vykdant aukcionus trumpalaikėms sutartims sudaryti ir tik po to atitinkamai tikslinti reglamentavimą dėl aukcionų kitokioms sutartims sudaryti.

Parduodant žaliavinę medieną ir miško kirtimo liekanas, šiuo metu vykdomi uždaro tipo aukcionai, kai pirkėjai teikia pasiūlymus ir mediena parduodama didžiausią kainą pasiūliusiam pirkėjui. Tokiuose aukcionuose pirkėjai nemato vienas kito pasiūlymų ir negali didinti kainos, todėl tai kelia riziką neįsigyti medienos dėl netinkamo rinkos kainos įvertinimo (ypač smulkiems pirkėjams, kuriems sunkiau įvertinti globalių tendencijų sąlygojamus medienos kainų pokyčius) arba už ją sumokėti daug didesnę už tuo metu rinkoje esančią kainą.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Projektu siūloma nustatyti atvirų aukcionų (varžymosi dėl medienos įsigijimo realiu laiku) taikymo principus, leisiančius efektyviau konkuruoti įsigyjant medieną. Numatoma panaikinti taikomus apribojimus ir supaprastinti dalyvavimo aukcionuose sąlygas (panaikinami nebeaktualūs prekybos limitai ir kiti su tuo susiję reikalavimai, nebereikės registracijos į aukcionus, pagrindimo, kad naudotasi nepriklausomų medienos matuotojų paslaugomis,

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

atsisakoma sutarčių pasirašymo procedūrų (sutartys pagal aukcionų rezultatus bus sudaromos automatiškai), nustatyti paprastesnę ir lankstesnę aukcionų organizavimo ir vykdymo tvarką.

Siūloma, kad Projektu nauja redakcija dėstomas Tvarkos aprašas įsigaliotų 2024 m. liepos 1 d. Pagal naują tvarką aukcionai tik *trumpalaikėms* sutartims sudaryti būtų vykdomi nuo šios datos, o aukcionai *ilgalaikėms* ir *pusmetinėms* sutartims sudaryti tebevyktų iš esmės pagal esamą tvarką (tik nebetaikant prekybos mediena limitų, kurie būtų panaikinti įsigaliojus Projektui). Vėliau, įvertinus *trumpalaikių* aukcionų organizavimo ir vykdymo patirtį, Aplinkos ministerija planuotų rengti atskirą Tvarkos aprašo pakeitimą dėl aukcionų *ilgalaikėms* ir *pusmetinėms* sutartims sudaryti vykdymo pagal *atvirų* aukcionų principus.

Projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės. Pateikta su Ekonomikos ir inovacijų ministerija darbo tvarka suderinta Projektu sukeliamos administracinės naštos ir (arba) prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų pokyčio ūkio subjektams ir Projektu galimų sukelti ūkio subjektų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų apskaičiavimo ataskaita. Atlikus skaičiavimus, nustatyta, kad siūlomos Projekto nuostatos ūkio subjektams administracinę naštą **sumažins 25 388 Eur**.

Įsigaliojus Projektu tvirtinamam Tvarkos aprašui, Vyriausybės 2022 m. rugpjūčio 31 d. nutarimo Nr. 885 1.2.2, 1.2.4 papunkčiai ir 2 punktas bus nebeaktualūs. Šio Vyriausybės nutarimo pakeitimo projektas, atitinkamai suderinus jo įsigaliojimo datą su Projektu tvirtinamo Tvarkos aprašo įsigaliojimo data, pateikiamas kartu.

Siūlomi svarbesni Tvarkos aprašo pakeitimai:

- aukcionuose *trumpalaikėms* sutartims sudaryti siūloma nustatyti procentinis pradinio įnašo dydį skaičiuojant nuo pradinės medienos kainos, tačiau visada ne mažiau kaip 100 eurų ir ne daugiau kaip 10 000 Eur – taip suvienodinant su aukcionuose ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti taikomomis minimaliomis ir maksimaliomis pradinio įnašo ribomis;
- numatoma, kad po galutinių aukciono *trumpalaikėms* sutartims sudaryti rezultatų paskelbimo sutartys bus sudaromos automatiškai, nebereikės atskirai pasirašyti pirkėjų ir pardavėjų sutarčių. Atsižvelgiant į tai, šiuo metu taikomas iki aukciono trumpalaikėms sutartims sudaryti reikalaujamas sumokėti pradinis įnašas, kaip sutarties pasirašymo garantas (pradinis įnašas grąžinamas aukcioną laimėjusiems ir sutartis pasirašiusiems pirkėjams) netenka prasmės. Tačiau, įvertinus Projekto derinimo metu pateiktas pastabas ir nuogąstavimus dėl galimų piktnaudžiavimų, kad mediena būtų perkama tik norint sukelti kainą, bet neplanuojant vykdyti sutarties ir nepatiriant pasekmių, siūloma nustatyti, kad laimėjus aukcioną sumokėtas pradinis įnašas perduodamas pardavėjui ir laikoma dalies kainos pardavėjui sumokėjimu (avansu) už nupirktą medieną. Tokiu būdu pradinio įnašo sumokėjimas būtų kaip papildoma sutarties vykdymo užtikrinimo priemonė ir atgrasytų pirkėjus nuo piktnaudžiavimo;
- pakartotiniuose aukcionuose *ilgalaikėms* ir *pusmetinėms* sutartims sudaryti siūloma trumpinti aukcionų organizavimo terminus;
- atsižvelgiant į Specialiųjų tyrimų tarnybos pastabas, siūloma patikslinti Tvarkos aprašo 21 ir 30 punktus nurodant, kad VI Valstybinių miškų urėdija neteikia medienos pakartotiniam aukcionui pusmetinėms ir (ar) ilgalaikėms sutartims sudaryti, jei pardavimo pradinė kaina yra mažesnė už medienos savikainą, bei nustatant atvejus, kuomet toks pardavimas būtų galimas. Taip pat detalizuojamas medienos savikainos turinys;
- įtvirtinama, kad pirkėjai iki aukciono turi užpildyti transporto išlaidų lentelę. Ši lentelė yra pagalbinė priemonė pirkėjams aukcionuose teikiant medienos pirkimo pasiūlymus įvertinti ir jos transportavimo išlaidas, kurios atsirastų pirkėjui gabenant medieną iš konkretaus urėdijos regioninio padalinio. Pirkėjai, nepageidaujantys naudotis šia lentele, transportavimo išlaidų lentelėje galės įrašyti „0“;
- siūloma atsisakyti galiojančiame Tvarkos apraše taikomos nuostatos suteikti pirmumą pirkėjui įsigyti medieną (kai keli pirkėjai pasiūlo vienodą kainą už medieną), jei jo nupirktą medieną matuoja nepriklausomi medienos matuotojai;
- siūloma aiškiau išdėstyti Tvarkos aprašo 63 punktą nurodant, kad sutarties įvykdymo užtikrinimo priemonė apima tik papildomą atsiskaitymo už didmeninę prekybą parduotą medieną terminą, t. y. neįskaičiuojant šiame punkte nurodyto 15 kalendorinių dienų termino.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Siūlomu reguliavimu nustatytas įgyvendinimo mechanizmas, aiškiai apibrėžiant VI Valstybinių miškų urėdijos ir UAB „Baltpool“ funkcijas. Manytina, kad prekybą mediena vykdanči VI Valstybinių miškų urėdija, nors ir turėdama pastabų dėl siūlomo teisinio reguliavimo, bus pasirengusi įgyvendinti pokyčius ir turi tam reikalingus išteklius. Numatoma, kad priėmus Projektą iki jo įsigaliojimo UAB „Baltpool“ vykdys prekybos mediena dalyvių

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

konsultavimą ir apmokymus siekiant tinkamai pasirengti sklandžiam prekybos vykdymui.

STEBĖSENA

Stebėsenos rodikliai nenustatyti. Aplinkos ministerijos nuomone, netikslinga numatyti papildomus stebėsenos rodiklius ar kriterijus (ir jų įvertinimo terminus). Numatoma, kad įsigaliojus Projektu tvirtinamam Tvarkos aprašui, vėlesniame etape, įvertinus *trumpalaikių* aukcionų organizavimo ir vykdymo patirtį (remiantis UAB „Baltpool“, medienos pirkėjų ir VĮ Valstybinių miškų urėdijos pasiūlymais), būtų rengiamas atskiras Tvarkos aprašo pakeitimas dėl aukcionų *ilgalaikėms* ir *pusmetinėms* sutartims sudaryti pagal *atvirų* aukcionų principus. Planuojama, kad pirmieji aukcionai *ilgalaikėms* ir *pusmetinėms* sutartims sudaryti pagal atvirų aukcionų principus turėtų vykti **2025 m. gegužės – birželio mėn.**, tad Aplinkos ministerija atitinkamą Vyriausybės nutarimo dėl Tvarkos aprašo pakeitimo projektą Vyriausybei planuoja teikti 2025 m. pradžioje.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Vykdydama 2024-01-09 tarpinstituciniame pasitarime priimtus sprendimus, Aplinkos ministerija patikslino Projektus pagal pasitarime išsakytas pastabas ir Specialiųjų tyrimų tarnybos 2024-01-11 antikorupcinio vertinimo išvadoje pateiktas pastabas bei pakartotinai pateikė skubos tvarka derinti TAIS su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Energetikos ministerija, Konkurencijos taryba, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Teisingumo ministerija, UAB „Baltpool“, VĮ Valstybinių miškų urėdija. Medienos pirkėjų asocijuotos struktūros ir UAB „Baltpool“ pateikė pastabas patikslintiems Projektams.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

- Atsižvelgiant į 2024-01-09 tarpinstituciniame pasitarime priimtus sprendimus, pakartotinai pateikti patikslinti Projektai, kurie suderinti be pastabų su Teisingumo ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Konkurencijos taryba. Energetikos ministerija ir VĮ Valstybinių miškų urėdija išvadų nepateikė (laikoma, kad Projektams pritaria).
- Dėl neatsižvelgtų Medienos prekybos asociacijos ir Medienos perdirbimo asociacijos pateiktų siūlymų Tvarkos apraše numatyti galimybę pirkėjams siūlyti iki 20 proc. mažesnę už pradinę urėdijos pasiūlytą kainą bei UAB „Baltpool“ siūlymo pakeisti (2 mėn. pavėlinti) numatytą Nutarimo įsigaliojimo datą į 2024-09-02, argumentuotai atsakyta derinimo pažymoje. Aplinkos ministerija nurodo, kad nuostata dėl galimybės medienos pirkėjui siūlyti iki 20 proc. mažesnę už urėdijos pasiūlytą pradinę kainą išbraukta atsižvelgiant į Specialiųjų tyrimų tarnybos 2024-01-11 antikorupcinio vertinimo išvadoje pateiktas pastabas, bei konstatuoja, kad, pagal Tvarkos aprašo 21 punkto nuostatas, pakartotiniuose aukcionuose VĮ Valstybinių miškų urėdija turės teisę paskutiniojo aukciono pradinę pardavimo kainą sumažinti iki 20 proc. Taip pat pažymi, kad UAB „Baltpool“ siūloma vėlesnė įsigaliojimo data gali komplikuoti savalaikį pasirengimo aukcionų *ilgalaikėms* ir *pusmetinėms* sutartims pagal *atviro* aukciono principus vykdymo procesą dėl nepakankamo laiko įvertinti ir atsižvelgti į naujų aukcionų *trumpalaikėms* sutartims sudaryti vykdymo patirtį.
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė patikslintiems Projektams pastabų ar pasiūlymų neturi.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Siūlytina patikslintus Projektus pakartotinai aptarti tarpinstituciniame pasitarime (II dalyje) ir, nesant naujų (esminių) pastabų, teikti svarstyti Vyriausybės posėdyje.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Vaidas Talačka

Ekonomikos politikos grupė, patarėjas